

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Høringsinstanser i hht. liste

Deres ref

Vår ref
200800408- /GMB

Dato

Høring – forslag til forskrift om fangstsertifikat m.v.

Bakgrunn

Forordning (EF) nr. 1005/2008, som ble vedtatt 29. september 2008¹, er en forordning som skal forebygge, avverge og stanse ulovlig, urapportert og uregulert fiske.

Forordningen på engelsk og dansk, blir lagt ut på Fiskeri- og kystdepartementets nettsider www.fkd.dep.no samtidig som høringen sendes ut. Forordningen sendes derfor ikke ut i papirform sammen med dette brevet.

Nærmere om forordningen

EU-kommisjonens forordning etablerer et system som skal forebygge, avverge og stanse IUU aktiviteter. Forordningen regulerer en rekke forhold knyttet til tredjelandts landinger i EU og importen av fisk og fiskeprodukter til EU-markedet.

Kapittel 1 i forordningen definerer virkeområde og omfang. Kapittel 2 angår blant annet tredjelandts fartøys adgang til EU-havner, inspeksjonsrutiner og regler for forhåndsmelding. Når det gjelder norske fartøyer, vil dette ikke medføre endringer da gjeldende avtaler og rutiner vil ha forrang.

¹ Rådsforordning (EF) No 1005/2008 av 29. september 2008, publisert i Official Journal of the European Union 29.10.2008, L 286/1

Det er forordningens kapittel 3 om innføring av fangstsertifikatordning for import og eksport av fiskeprodukter til EU, som i hovedsak angår Norge som tredjeland og som forskriften som nå sendes på høring er et svar på på. Krav om fangstsertifikat er en importregulering, ensidig fastsatt fra EUs side.

Forordningen innfører betydelig strengere vilkår for tredjelandets fartøyer (inklusive norske) som må oppfylles for å få lande fisk i havner i EU, jf. kravet om fangstsertifikat i forordningens artikkel 12.2. Det samme vil gjelde for fiskeeksport fra tredjeland til EU, med unntak av visse produkter (som for eksempel akvakulturprodukter, mel/olje produkter), jf. Anneks 1 i forordningen.²

Det er importør i EU som står ansvarlig for å innhente gyldig fangstsertifikat for import til EU. Det er derimot flaggstaten som må verifisere legitimiteten til produktet før det kan landes (forordningens artikkel 12.3). I forordningen fra EU gjelder denne typen verifisering ved import til EU, enten det er på kjøll, vei, jernbane m.v. All import til EU av villfanget fisk/fiskeprodukter skal fra og med 1. januar 2010, ledsages av et fangstsertifikat.

Jf. artikkel 14.2 i forordningen skal produkter som stammer fra tredjelandets fartøy, ledsages av en produsenterklæring, der det redegjøres for fangstens utnyttelse (landet vekt og produktvekt). Tredjelandets fangstsertifikat skal også vedlegges ved eksport til EU. Dersom slike produkter bare lagres og ikke bearbeides i Norge skal de ledsages av en lagererklæring.

Eksportøren må rekvirere og signere sertifikatene i forbindelse med forsendelse. Eksportør vil således være ansvarlig for at importøren har sertifikatene i hende når transporten ankommer EU området.

Avtalen med EU-kommisjonen om norsk tilslutning til EUs krav om fangstsertifikat

Fiskeri- og kystdepartementet og EU-kommisjonen inngikk 3. september en avtale om norsk tilslutning til EUs fangstsertifikatsystem. Avtalen innebærer, i henhold til artikkel 12.4 i EUs forordning, enighet om at Norge innfører et fangstsertifikat basert på sluttseddelssystemet. Avtalen bekrefter at eksisterende avtaler anvendes når det gjelder forhåndsnotifisering for norske landinger og eksport. Avtalen åpner også for ytterligere samarbeid mellom Norge og EU-kommisjonen om IUU-forordningen.

² EUs gjennomføringsregelverk vil inneholde en detaljert liste over hvilke produkter og deres HS-numre som er unntatt kravet om fangstsertifikat.

Nærmere om forslaget til forskrift

For å regulere systemet for fangstsertifikater foreslår Fiskeri- og kystdepartementet at det med hjemmel i lov av 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) §§40, 41, 48, 52, 53, og lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 27a fastsettes en forskrift om fangstsertifikat ved eksport m.v. Forskriften vedtas av Fiskeri- og kystdepartementet.

Et fangstsertifikat er et råvaresertifikat, som henter data fra sluttseddelen, fra innmelding til salgslagene eller i noen tilfeller fra innmelding til Fiskeridirektoratet ved direkte landing til EU havn.

Eksportøren må rekvirere og signere sertifikatene i forbindelse med forsendelse. Salgslaget som har mottatt seddelen kontrasierer sertifikatet etter at eksportør har fylt ut opplysninger om selve forsendelsen bl.a. produkttype, mengde og transport detaljer.

Salgslaget gjør de signerte sertifikatene tilgjengelig for eksportør som kan laste de ned. Eksportør vil være ansvarlig for at importøren har sertifikatene i hende når transporten ankommer EU området.

De tradisjonelle produktene tørrfisk, saltfisk og klippfisk kan føres på et særlig samlesertifikat som omfatter flere landinger. Det må utstedes et nytt sertifikat for hver landing som inngår i en forsendelse.

Det enkelte salgslag har det juridiske ansvaret for selve dokumentutstedelsen. Oppgaven er pålagt salgslagene i medhold av lov av 6.juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevende marine ressurser (havressurslova) § 48. Den er dermed en del av salgslagenes kontrolloppgaver. Utstedelse av dokumenter eller avslag på anmodning om utstedelse regnes som enkeltvedtak og Fiskeridirektoratet er klageorgan.

Særlig om finansiering

Forslaget til forskrift har også en paragraf som omhandler salgslagenes mulighet til å kreve et gebyr for utstedelse av fangstsertifikat, lagererklæring og produsenterklæring. Fiskeri- og kystdepartementet har ikke tatt endelig stilling til hvorvidt finansieringen av systemet skal gjennomføres, og det er mulig å tenke seg flere ulike modeller.

Det er imidlertid hevet over tvil at systemet for utstedelse og håndtering av fangstsertifikater mv. vil være forbundet med en kostnadsmessig side som nødvendigvis må dekkes på en eller annen måte. Spørsmålet blir derfor hvordan systemet skal finansieres. Departementet legger til grunn at næringen selv finansierer dette. Nedenfor trekkes det kort opp noen av de mulige modellene for finansiering av systemet, og som departementet i lys av høringen vil ta endelig stilling til.

Systemet for utstedelse og håndtering av fangstsertifikater bygger på sluttseddelsystemet, men har blitt utviklet betydelig for å tilfredsstille de krav som stilles gjennom EUs forordning. Utviklingskostnadene har langt på vei blitt dekket gjennom Innovasjon Norge og egenfinansiering fra salgslagene som også skal drifte systemet når det kommer over i en operativ fase. Salgslagene har utviklet en felles fangstsertifikatmotor. Dette er en fornuftlig løsning av flere grunner. Ikke minst gjør det at driftskostnadene vil bli lavere enn om hvert enkelt salgslag skulle utvikle sin egen løsning. Driftskostnadene de første årene vil ventelig ligge i størrelsesorden 2-3 mill. kr årlig, men vil sannsynligvis reduseres etter en innkjøringsfase.

Gebyrfinansiering

En mulig løsning er at det kreves inn et gebyr for utstedelse av fangstsertifikat, lagererklæring og produsenterklæring.

Salgslagene anser det naturlig at kostnaden med fangstsertifikatordningen blir belastet brukerne, produsenter og eksportører, og ønsker å avkreve disse et gebyr pr fangstsertifikat. Det vil innebære at de som ønsker å eksportere fisk til EU, selv må dekke de kostnadene som EUs regelverk medfører. Det er grunn til å tro at eksportører i andre land også vil måtte dekke kostnadene ved utstedelse av fangstsertifikater, og en kan vanskelig se for seg at et gebyr derfor blir et særnorsk tiltak som bidrar til å redusere konkurransekraften.

En løsning med gebyrfinansiering kan imidlertid ha noen vridningseffekter mellom norske produsenter og eksportører. Det kan således være grunn til å vurdere om et eventuelt gebyr skal være knyttet til det enkelte fangstsertifikat eller den enkelte forsendelse, uavhengig av hvor mange sertifikater som ble knyttet til forsendelsen. Antall fangstsertifikater som vil genereres har blitt anslått til om lag 1 million stk per år. Med driftskostnader på 3 mill. kr gir dette et gebyr på 3 kr per fangstsertifikat. Et anslag på antall forsendelser er opp mot 100 000 per år, noe som gir et gebyr på 30 kr per forsendelse. Sistnevnte modell kan løse noe av problemene med forholdsmessig større kostnader for små forsendelser fra mottak som tar i mot mange små fartøy, enn for større.

Den foreslåtte teksten i forslaget til forskrift tar høyde for begge de skisserte modellene.

Finansiering gjennom lagsavgiften

En annen løsning er at systemet med fangstsertifikat finansieres som en del av salgslagenes drift. Det vil i praksis innebære at det er fiskerne gjennom lagsavgiften som finansierer ordningen. Det er et spørsmål hvorvidt det er rimelig at oppfyllelse av krav ved eksport til EU skal finansieres av alle norske fiskere, uavhengig av om de eksporterer fisken til EU eller andre markeder, eller selger den på innlandsmarkedet.

Samtidig kan det også argumenteres for at driften av dette systemet i prinsippet handler om å kunne dokumentere at fisken er lovlig fanget, og således ikke skiller seg vesentlig fra de salgslagenes øvrige kontrolloppgaver.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på hvorledes driften av fangstsertifikatmotoren bør finansieres, og vil behandle dette spørsmålet i forbindelse med fastsettelsen av den endelige forskriften.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til nytt regelverk vil medføre flere konsekvenser for næringsaktører og forvaltningen. Formålet med forskriften er å oppfylle EUs krav om fangstsertifikatordning for import og eksport av fiskeprodukter til EU. For forvaltningen vil ordningen inngå som en del av den øvrige ressurskontrollen og vil ikke medføre noen ekstra kostnader av vesentlig betydning.

Av økonomiske årsaker har alle salgslagene gått sammen (jf "Avtale om gjennomføring av EUs krav til fangstsertifikat" av 19. juni 2009) om å konstruere en felles "motor" for utstedelse av fangstsertifikater. Fangstsertifikatmotoren – www.catchcertificate.no er opprettet som en portal for håndtering av utstedelse og signering av sertifikater. På nettstedet er det tilgjengelig detaljert informasjon om systemet.

Kostnadene til utvikling og utprøving av fangstsertifikatmotoren er beregnet til kr. 2 660 000 (jf prosjektdirektivet). Dette vil delvis bli dekket gjennom prosjektstøttemidler fra Innovasjon Norge. Årlige driftskostnader for systemet er anslått i størrelsesorden kr. 2-3 mill årlig inklusive avskrivning på netto investeringer (etter offentlig tilskudd). Driftskostnadene vil ventelig reduseres over tid. Hvorvidt dette skal dekkes inn gjennom et gebyr eller på andre måter er det ikke tatt endelig stilling, jf diskusjon i forrige kapittel.

For produsenter og eksportører, som rekvirerer fangstsertifikater, vil disse ha kostnader forbundet med et eventuelt gebyr pr. fangstsertifikat, men også administrasjonskostnader i forbindelse med arbeidet med fangstsertifikatene.

Vedlagt følger til høring:

Forslag til forskrift om fangstsertifikat ved eksport m.v.

Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2010.

Høringsfrist er satt til 1.desember 2009.

Vi ber om høringsinstansenes merknader. Disse sendes departementet enten som brev eller e-post til postmottak@fk.d.dep.no innen den fastsatte fristen. Vi gjør oppmerksom på at høringssvarene vil bli gjort tilgjengelig på departementets nettsider.

Eventuelle spørsmål i tilknytning til høringen kan rettes til Fiskeri- og kystdepartementet.

Med hilsen

Sverre Johansen
avdelingsdirektør

Ingrid Vikanes
rådgiver

Vedlegg:

- Liste over høringsinstanser
- Forslag til forskrift om fangstsertifikat ved eksport m.v.